

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДОКЛАД

Относно: законопроект за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия № 902-01-46, внесен от Министерския съвет на 2 септември 2019 г., приет на първо гласуване на 7 ноември 2019 г.

Проект!
Второ гласуване

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия

(обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 80, 87, 88 и 97 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 38 и 82 от 2012 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 58, 99, 102 и 103 от 2017 г. и бр. 7 и 77 от 2018 г.)

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на закона.

§ 1. В чл. 16 се правят следните изменения:

1. В т. 2 накрая се добавя „и да поддържат система за контрол на изхвърлянията на радиоактивни вещества“.

2. Точка 16 се отменя.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 1, като в текста преди т. 1 след думата „изменения“ се добавя „и допълнения“.

§ 2. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 5:

„(5) Срокът за отстраняване на нередовности по заявленията е не по-кратък от 14 дни и не по-дълъг от сроковете, определени в ал. 1-3 за всеки конкретен случай.“

2. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

3. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея думите „ал. 5, т. 4“ се заменят с „ал. 6, т. 4“.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 2.

§ 3. В чл. 26 ал. 7 се изменя така:

„(7) Към съоръженията с повишена опасност на територията на ядрена централа се прилагат изискванията, нормите и правилата съгласно наредбите по Закона за безопасно използване на ядрената енергия.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 3:

§ 3. В чл. 26 ал. 7 се изменя така:

„(7) Към съоръженията с повишена опасност на територията на ядрена централа се прилагат изискванията, нормите и правилата съгласно наредбите по ал. 2.“

§ 4. В чл. 33 ал. 9 се отменя.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 4.

§ 5. В чл. 36, ал. 3 се изменя така:

„(3) В лицензиите по ал. 2 се посочват границите на площадката на ядреното съоръжение.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 5:

§ 5. В чл. 36, ал. 3 думите „прилежащата площадка на ядреното съоръжение и на зоните с особен статут“ се заменят с „площадката на ядреното съоръжение“.

§ 6. Създава се чл. 44а:

„Чл. 44а. Министерският съвет по предложение на председателя на агенцията, съгласувано с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на отбраната, може да определи зони над определени ядрени съоръжения, в които се въвеждат забрани и ограничения по отношение на въздушното пространство.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 6:

§ 6. В глава трета, раздел III се създава се чл. 44а:

„Чл. 44а. Министерският съвет по предложение на председателя на агенцията, съгласувано с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на отбраната, може да определи зони над определени ядрени съоръжения, в които се въвеждат забрани и ограничения по отношение на въздушното пространство.“

Комисията предлага да се създаде нов § 7:

§ 7. В глава трета, раздел III се създава се чл. 44б:

„Чл. 44б. Техническият надзор на съоръженията с повишена опасност на територията на ядрена централа, които са специално разработени за използване в ядрената техника и имат значение за ядрената безопасност, се осъществява от специализирано звено, пряко подчинено на ръководителя на лицензианта, експлоатиращ ядрена централа, и под методическото ръководство на председателя на агенцията.“

§ 7. В чл. 6б ал. 2 изречение второ се изменя така: „В комисията могат да участват представители на агенцията, на Министерството на здравеопазването, както и други лица, определени от председателя на агенцията, които отговарят на условията по ал. 4.“

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 7, който става § 8.

§ 8. Глава шеста „ЗОНИ С ОСОБЕН СТАТУТ“ се отменя.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 8, който става § 9.

§ 9. Глава осма „АВАРИЙНО ПЛАНИРАНЕ И АВАРИЙНА ГОТОВНОСТ“ се изменя така:

„Глава осма

АВАРИЙНО ПЛАНИРАНЕ И АВАРИЙНА ГОТОВНОСТ

Чл. 117. (1) Органите на изпълнителната власт и лица, които осъществяват дейности по въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения или дейности по производство, превозване, съхраняване и използване на ядрен материал или източник на йонизиращо лъчение, определят мерки за аварийно планиране и аварийна готовност, като се прилага степенуван подход.

(2) Мерките за аварийно планиране и реагиране се установяват с:

1. външен аварийен план, който определя функциите и действията на органите на изпълнителната власт за защита на населението в зоната за превантивни защитни мерки и зоната за неотложни защитни мерки;

2. вътрешен аварийен план, който определя функциите и действията на лицензианта или титуляря на разрешение в границите на площадката, където се намира ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение.

(3) Действията на органите на изпълнителната власт и на лицата по ал. 1 се координират в Единната спасителна система съгласно Закона за защита при бедствия.

Чл. 118. Външният аварийен план по чл. 117, ал. 2, т. 1 е задължителна част от

Националния план за защита при бедствия, който се разработва, приема, поддържа, преразглежда и актуализира съгласно Закона за защита при бедствия.

Чл. 119. Разработването на външния аварийен план, неговото материално-техническо и кадрово осигуряване, поддържането на аварийна готовност и прилагането на мерките се финансират от държавния бюджет.

Чл. 120. (1) Лице, което въвежда в експлоатация ядрено съоръжение, представя за съгласуване вътрешен аварийен план на председателя на агенцията, на специализирания държавен орган по пожарна безопасност и защита на населението, на министъра на здравеопазването и на министъра на околната среда и водите шест месеца преди планираното начало за въвеждане в експлоатация на съоръжението.

(2) Титулярят на разрешението за въвеждане в експлоатация на ядрено съоръжение проверява и оценява вътрешния аварийен план преди въвеждане в експлоатация на съоръжението.

(3) Лицензиантът, който експлоатира ядрено съоръжение, проверява и оценява вътрешния аварийен план по време на експлоатацията на съоръжението, както и на отделните части на плана през определени интервали от време.

Чл. 121. Лицензиантите и съответните титуляри на разрешение са длъжни да запознават персонала с аварийните планове и да провеждат специално обучение на служителите, определени да изпълняват функции съгласно аварийните планове.

Чл. 122. (1) Лицензиантите и титулярите на разрешения са длъжни да изпълняват задълженията, установени с аварийните планове и наредбите по чл. 26.

(2) Лицензиантът, който експлоатира ядрено съоръжение, осъществява при авария радиационен мониторинг на площадката, в зоната за превантивни защитни мерки и зоната за неотложни защитни мерки.

Чл. 123. Условието и редът за разработване на аварийните планове, лицата, които прилагат аварийните планове, техните задължения, мерките за ограничаване и ликвидиране на последици, начините за информиране на населението, както и мерките за проверка на аварийната готовност и изискванията за зоните за аварийно планиране се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на специализирания държавен орган по пожарна безопасност и защита на населението и председателя на агенцията.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за § 9, но на основание чл. 50, ал. 1 от Указ № 883 за прилагане на Закона за нормативните актове предлага да се оформи в отделни параграфи от § 10 до § 13.

Комисията предлага да се създадат нови § 10-13:

§ 10. Член 117 се изменя така:

„Чл. 117. (1) Органите на изпълнителната власт и лица, които осъществяват дейности по въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения или дейности по производство, превозване, съхраняване и използване на ядрен материал или източник на йонизиращо лъчение, определят мерки за аварийно планиране и аварийна готовност, като се прилага степенуван подход.

(2) Мерките за аварийно планиране и аварийна готовност се установяват с:

1. външен аварийен план, който определя функциите и действията на органите на изпълнителната власт за защита на населението в зоната за превантивни защитни мерки и зоната за неотложни защитни мерки;

2. вътрешен аварийен план, който определя функциите и действията на лицензианта или титуляря на разрешение в границите на площадката, където се намира ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение.

(3) Действията на органите и лицата по ал. 1 се координират в Единната спасителна система съгласно Закона за защита при бедствия.“

§ 11. Член 118 се изменя така:

„Чл. 118. Външният аварийен план по чл. 117, ал. 2, т. 1 е задължителна част от Националния план за защита при бедствия, който се разработва, приема, поддържа, преразглежда и актуализира съгласно Закона за защита при бедствия.“

§ 12. Член 120 се изменя така:

„Чл. 120. (1) Лице, което въвежда в експлоатация ядрено съоръжение, представя за съгласуване вътрешен аварийен план на председателя на агенцията, на специализирания държавен орган по пожарна безопасност и защита на населението, на министъра на здравеопазването и на министъра на околната среда и водите 6 месеца преди планираното начало за въвеждане в експлоатация на съоръжението. Указанията на съответния съгласувателен орган в рамките на неговите правомощия са задължителни за изпълнение.“

(2) Титулярят на разрешението за въвеждане в експлоатация на ядрено съоръжение проверява и оценява вътрешния аварийен план преди въвеждане в експлоатация на съоръжението.

(3) Лицензиантът, който експлоатира ядрено съоръжение, проверява и оценява вътрешния аварийен план по време на експлоатацията на съоръжението, както и на отделните части на плана през определени интервали от време.“

§ 13. В чл. 122 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Лицензиантът, който експлоатира ядрено съоръжение, осъществява при авария радиационен мониторинг на площадката в зоната за превантивни защитни мерки и зоната за неотложни защитни мерки.“

§ 10. Член 136 се отменя.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 10, който става § 14.

§ 11. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 9 думите „чл. 123“ се заменят с „чл. 26, ал. 3“.
2. Създават се т. 11а и 11б:

„11а. "Зона за неотложни защитни мерки" е територия около площадката на ядрено съоръжение, в която се създава организация за прилагане на неотложни защитни мерки в случай на авария с цел предотвратяване на облъчването на лица от населението над допустимите нива на дозите, които се определят с наредбата по чл. 26, ал. 3. Защитните мерки се предприемат въз основа на резултатите от радиационния мониторинг и/или конкретните аварийни условия на съоръжението.

11б. "Зона за превантивни защитни мерки" е територия около площадката на ядрено съоръжение, в която се създава организация за прилагане на незабавни защитни мерки в случай на авария с цел предотвратяване или минимизиране на евентуални тежки детерминистични ефекти. Защитните мерки се предприемат преди или непосредствено след радиоактивни изхвърляния или облъчване в зависимост от конкретните аварийни условия на съоръжението.“

3. В т. 14 думите „включително затваряне на съоръжение за погребване на радиоактивни отпадъци или отработено ядрено гориво“ се заличават.

4. Точка 17 се изменя така:

„17. "Инцидент" е всяко нежелано събитие, реалните или потенциалните последствия от което не могат да бъдат пренебрегнати от гледна точка на ядрената безопасност и/или радиационната защита.“

5. Създава се т. 28а:

„28а. "Площадка" е територия, където е разположено ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение, в границите на която се осъществява разрешена дейност по този закон.“

6. В т. 38 думите „включително един или повече откази на оборудване, грешка или грешки на персонала и/или недостатъци на инструкциите и процедурите“ и запетаята след тях се заличават.

7. В т. 40а след думите „повдигателни съоръжения, които“ се добавя „са специално разработени за използване в ядрената техника и“.

8. Точка 48 се изменя така:

„48. "Ядрен материал" е всеки изходен ядрен материал или специален ядрен материал, съдържащ радиоактивни вещества с концентрации и в количества, превишаващи установените в нормативен акт стойности.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 11, който става § 15:

§ 15. В допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В § 1:

а) в т. 9 думите „чл. 123“ се заменят с „чл. 26, ал. 3“;

б) създават се т. 11а и 11б:

„11а. "Зона за неотложни защитни мерки" е територия около площадката на ядрено съоръжение, в която се създава организация за прилагане на неотложни защитни мерки в случай на авария с цел предотвратяване на облъчването на лица от населението над допустимите нива на дозите, които се определят с наредбата по чл. 26, ал. 3. Защитните мерки се предприемат въз основа на резултатите от радиационния мониторинг и/или конкретните аварийни условия на съоръжението.

11б. "Зона за превантивни защитни мерки" е територия около площадката на ядрено съоръжение, в която се създава организация за прилагане на незабавни защитни мерки в случай на авария с цел предотвратяване или минимизиране на евентуални тежки детерминистични ефекти. Защитните мерки се предприемат преди или непосредствено след радиоактивни изхвърляния или облъчване в зависимост от конкретните аварийни условия на съоръжението.“;

в) в т. 14, изречение първо думите „включително затваряне на съоръжение за погребване на радиоактивни отпадъци или отработено ядрено гориво“ се заличават;

г) точка 17 се изменя така:

„17. "Инцидент" е всяко нежелано събитие, реалните или потенциалните последствия от което не може да бъдат пренебрегнати от гледна точка на ядрената безопасност и/или радиационната защита.“;

д) създава се т. 28а:

„28а. "Площадка" е територия, на която е разположено ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение, в границите на която се осъществява разрешена дейност по този закон.“;

е) в т. 38 думите „включително един или повече откази на оборудване, грешка или грешки на персонала и/или недостатъци на инструкциите и процедурите“ и запетаята след тях се заличават;

ж) в т. 40а след думите „повдигателни съоръжения, които“ се добавя „са специално разработени за използване в ядрената техника и“;

з) точка 48 се изменя така:

„48. "Ядрен материал" е всеки изходен ядрен материал или специален ядрен материал, съдържащ радиоактивни вещества с концентрации и в количества, превишаващи установените в нормативен акт стойности.“

2. Създава се § 1и:

„§ 1и. (1) В зоната за превантивни защитни мерки се забранява изграждането на жилищни и обществени сгради, детски, лечебни и здравни заведения и заведения за хранене, обекти с промишлено, социално и културно предназначение и други обекти, несвързани с ядреното съоръжение.

(2) Ограничения по използване на земите, горите и водните обекти на територията на зоната за превантивни защитни мерки може да бъдат налагани от министъра на здравеопазването, министъра на земеделието, храните и горите и министъра на околната среда и водите, в рамките на компетентността им по закон.“

§ 12. Създава се § 1и:

„§ 1и. (1) Техническият надзор на съоръженията с повишена опасност на територията на ядрена централа, които са специално разработени за използване в ядрената техника и имат значение за ядрената безопасност, се осъществява от специализиран орган, пряко подчинен на ръководителя на експлоатиращата организация и под методическото ръководство на председателя на Агенцията.

(2) Организацията, задачите и функциите на органа за технически надзор по ал. 1 се уреждат с правилник, утвърден от министъра на енергетиката.

(3) Правилата, нормите и изискванията за устройството и безопасната експлоатация на съоръженията по ал. 1, за които няма наредби по този закон, се определят с наредби на министъра на енергетиката.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за § 12, но предлага да бъде отхвърлен, тъй като е отразен на систематичното му място в § 7.

§ 13. Създава се § 1к:

„§ 1к. (1) В зоната за превантивни защитни мерки се забранява изграждането на жилищни и обществени сгради, детски, лечебни и здравни заведения и заведения за хранене, обекти с промишлено, социално и културно предназначение и други обекти, несвързани с ядреното съоръжение.

(2) Ограничения по използване на земите, горите и водните обекти на територията на зоната за превантивни защитни мерки могат да бъдат налагани от министъра на здравеопазването, министъра на земеделието, храните и горите и министъра на околната среда и водите.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за § 13, но предлага да бъде отхвърлен, тъй като е отразен на систематичното му място в § 15, т. 2.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на подразделението.

§ 14. В Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина (обн., ДВ, бр. 31; изм., бр. 19 от 2008 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2008 г. - бр. 65 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2008 г., бр. 10, 23, 41, 88 и 102 от 2009 г., бр. 59 и 98 от 2010 г., бр. 9, 12, 60 и 61 от 2011 г., бр. 38, 60 и 102 от 2012 г., бр. 1 и 18 от 2014 г.; Решение № 1 на Конституционния съд на от 2015 г. - бр. 12 от 2015 г.; изм., бр. 48 от 2015 г., бр. 43 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 84, 91 и 102 от 2018 г. и бр. 17 и 64 от 2019 г.) в чл. 199 ал. 4 се отменя.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 14, който става § 16.

§ 15. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 59, 71, 75, 80, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 4, 53, 59, 82 и 95 от 2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г., бр. 15, 30, 66, 68, 99, 104 и 106 от 2013 г., бр. 1, 98 и 107 от 2014 г., бр. 9, 72, 80 и 102 от 2015 г., бр. 17, 27, 98 и 103 от 2016 г., бр. 58, 85 и 102 от 2017 г., бр. 18, 77, 91, 98 и 102 от 2018 г. и бр. 24, 58, 99 и 101 от 2019 г.) в чл. 65 се създава ал. 3:

„(3) Наредбите по ал. 1, т. 3 и 6 се издават съгласувано с председателя на Агенцията за ядрено регулиране.“

Предложение от н.п. Даниела Дариткова и група народни представители

Параграф 15 от Преходните и заключителни разпоредби да отпадне

Комисията подкрепя предложението.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага § 15 да бъде отхвърлен.

Предложение от н.п. Валери Симеонов и група народни представители

Да се създадат § 16 и § 17:

§ 16. В преходните и заключителните разпоредби на Закона за концесиите (ДВ, бр. 96 от 2017 г.) в § 10 се създава изречение второ: „Разпоредбите на чл. 118ж, ал. 1, т. 4 и 5 от Закона за водите не се прилагат за водовземане, за което към 9 август 2010 г. е издадено съответно разрешително при условията и по реда на Закона за водите.“

§ 17. Параграф 16 влиза в сила от 1 януари 2018 г.

Предложението за създаване на § 17 е оттеглено.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията предлага да се създаде § 17:

§ 17. В преходните и заключителните разпоредби на Закона за концесиите (ДВ, бр. 96 от 2017 г.) в § 10 се създава изречение второ: „Разпоредбите на чл. 118ж, ал. 1, т. 4 и 5 от Закона за водите не се прилагат за водовземане, за което към 9 август 2010 г. е издадено съответно разрешително при условията и по реда на Закона за водите.“

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА

ПО ЕНЕРГЕТИКА

ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ